

Főszerkesztő és ideiglenes felelős szerkesztő: **Dr. Olosz Lajos**
Laptulajdonos a **CORVIN**
Lapkiadó Rt. P.

DÉLI HIRLAP

A timiştorontali törvénysek bej. sz. 83. (Dos. No. 934/1938)
Alapította: **Dr. VUCHETICH ENDRE** és **Dr. VARNAY ELEMÉR**

Ziarul Comunității Maghiare din România ■ A Romániai Magyar Népkegyesség lapja

Népi műveltség — a nép műveltsége

Irta: KACSÓ SANDOR

Kiss Béla a „számból vette ki a szót” a Déli Hírlap július 17-iki és 24-iki számában. Örvendek ennek, mert azt jelentí, hogy most már többen gondolunk ugyanarra és ez nagyon biztató jelenség. Bizonyos, hogy Kiss Béla sem áhítzik feleslegesen a pusztában kiáltzó romantikus szerepére.

Nem akarom megismételni azokat, amiket Kiss Béla már elmondott a népi műveltség értékéről és nemzeti jelentőségéről. Magam is nagyon sokszor éreztem, hogy az iskolai műveltség sokszor kétes értékű magaslatairól milyen fennhéjázva tekint le középszintűnk a „buta parasztra”. Azt hiszem, minden olyan ember, aki faluról kerül be a városi középiskolába, öreg korában is hordja belkén annak a sebnak a helyét, amit urfiktársai ütöttek rajja azzal, hogy figyeltatták előtte a maguk „városi tudományát” s lenézték, vagy éppen ki is kacagták azt a lelki és szellemi tarisnyáskt, amit viszont ő hozott magával a faluról, s amiről városi társainak halvány fogalma sem volt. Ismerem ma is olyan falusi gazdát, aki a maga „szak”-ának (a népműveltségnek) egyetemi tanára lehetne. Lázzal is bennem mindig a méltatlankodás, valahányszor beszéltem vele, hogy miért rangadób a városi ember tudása s miért kell ennek a nagyszerr embernek nyomban „parasztia” törpülnie, ha a színen megjelenik a „városi ur”, akár ha a legsilányabb fajtából is.

Helytelen szemlélet — vallom én is Kiss Béával együtt — hogy csak az iskolai tudást tartjuk műveltségnek. Műveltség az is, amire az élet tanít bennünket. Ez a falusi gazda, akiről azt érzem mindig, hogy egyetemi tanára lehetne a falusi élet és munka sokágu tudományának, bizonyára nem az iskolában tanulta azt, amit tudott. A népi műveltséget nem is tanítják iskoláinkban. Kiválóságát kétségtelenül kivételes szellemi erejének köszönhetette. A kivételes szellemi erő azonban nem terem úgy, mint a gyom. Se a falvakban, se a városokban. Ahhoz, hogy az emberek nagy része jó középszert legyen a maga szakmájában, a maga helyén, a maga műveltségében, nélkülözhetetlen ma már az iskola. A városi ember is, még a legelőkelőbb származású is, bardsolatlan marad s kiesik a maga osztályából, ha — mondjuk — megreked a negyedik elemnél. Igaz, hogy a rangot náunk — igen hibásan — általában az iskolai végzettség, illetve az erről szóló bizonyítvány adja s nem a rátermettség, de az is igaz, hogy iskolai végzettség nélkül csak az igen kivételesenek, a zsenik szerezhetik meg maguknak a művelt ember szellemi rangját. Az olyanok például, mint az a falusi gazda, akire már harmadszor hívatkozom.

Városi műveltségünknek vannak iskolái! Még a falusi elemi iskola is ennek az eszlekre s nem a népi műveltség. Mi ennek a következménye? Az, hogy falusi

népünk a maga műveltségének még az elemi iskoláját sem járhatja ki. A szülők, a szomszédok, a falu zárt társadalmi élete adja a gyermeknek azt, ami ebből a kultúrából tovább csörgedezik. Valamikor talán ez jó és megbízható esatorna volt, de ma már nem az. Keserű tapasztalatokból látjuk, hogy töredékek, romlik, sikkad el mindenütt az ősi népi műveltség. Mi ennek az oka? Azt hiszem, ezt is elég világosan látjuk már: a napi életformák anyagi leromlása!

A földművelés, amelyből falusi népünk él, ma már ugyancsak rendkívül nagy léptekkel eőrehaladó tudomány lett. A tudományt pedig mindig és mindenütt tanítani és tanulni kell. Ahol a mezőgazdaságot nem tanítják és nem tanulják, ott elmarad és elszegényedik a nép, mert nem bírja a versenyt azokkal, akik többet tudnak, tehát többet vagy jobbat, esetleg olcsóbban termelnek. A nyomoruságból pedig minden ember menekülni szeretne. Egész társadalmi rétegek nehezebben menekülnek, mint az egyes rátermett emberek, de néhány évtized alatt a nagy tömegmozdulat is érezhetővé válik. Mint a mi népünknel, amely kezdi feladni ősi népi műveltsé-

gét, hogy utat találjon a városi életformák és foglalkozások felé, amelyek olyan kirívóan módosabb és rangosabb helyzetet tudnak biztosítani.

Hogyan lehetne megállítani ezt a veszedelmes folyamatot? Nagy eredmény már az is, hogy rájöttünk, mi fenyeget s hogy most, amikor már-már elvesztjük, kezdjük megbesélni a népi műveltséget. Ez azonban még nem elég. Ennyi legfeljebb arra jó, hogy szebben sirassuk majd el az elvesztett örökséget.

Vissza kell állítani a földművelés régi rangját! Ehhez viszont az kell, hogy helyreállítsuk jövedelmezőségét, anyagi erejét. S mind a kettőhöz az kell, hogy mezőgazdáink kijárják azokat az iskolákat, amelyekre nekik szükségük van, amelyekben tanulják a földművelés mai tudományát s tanulják megtartani és fejleszteni a népi műveltséget. Ma még a mi kisgazdáink a maguk szakmájának az elemi iskoláját ha járják s ezt is csak egy gazdasági egyesület (az EMGE) és egy szaklap (az Erdélyi Gazda) adja nekik. De látam már a ciombrudi-csombordí gazdasági iskolát és hallottam a iernuti-radnófi téli gazdasági iskolából kikerkült gazdáljáróit. Amit háttam s amit hallottam, az azt az érzést kellette bennem, hogy ezek a falusi fiúk már belekóstoltak a középiskolába, a maguk mesterségének középiskolájába. Olyan

elképzelhetetlen az, hogy egész falusi népünk megszerezze ezt a mezőgazdasági „középiskolai” tudást és igen sok közöttje a „mezőgazdasági egyetemi végzettség” rangosítását is? Miért születnek mostanában Európában mindenütt népfőiskolák?

Sokat várnak — remélem nem di-vaiból — a néptől. Belőle akarjuk megújítani középszintűnk, sőt ujabban azt is szervezik már, hogy a nép legtehezségebb fiaiból válasszák ki jövőnk legjobb vezetőit is. Szorongok is mindig egy kicsit, amikor azt hallom, hogy gyűjtik a falusi tehetségeket a „Kitünők iskolájába.” Ugy érzem, hogy a falut foszogatják ezzel; azt a falut, amelyben ezek a kitünők őrizték meg s adták tovább eddig azt a népi kultúrát, amelynek értékeihez most különös szomjusággal térünk vissza. Hát a faluknak már nincs szükségük arra, hogy megmaradjanak benne a „kitünők”? Vigyük annyira, hogy a falu népe a maga földművelő tudományát és népi műveltségét felemelhesse arra az értékszívonra, amit városi műveltségünkben a középiskolai végzettség jelent s meggyőződésem, hogy a kisgazdáktól is kikerül annyit társadalmi és politikai kiválóság, mint amennyit a diplomával rangosított társadalmi rétege termel.

Ciano lemondott

Valamennyi fasiszta vezetőt behívták katonának

Hazatérnek a politikai száműzöttek Olaszországba — Mussolinit a viareggioi királyi kastélyban helyezték el — Laval újabb kormányátalakítást tervez — Szófia felett ismét idegen repülőgépek szálltak át

A keleti hadszíntér főbb szakaszain erősödött a harc tevékenység — Teljes elhárító siker a középszeiciliai arcvonalon

A legújabb olasz hivatalos jelentések szerint Itáliában teljes a rend s az élet a szokott mederben folyik. A Stefani hírszolgálati ügynökség nyomatékosan hangsztatja, hogy az „általános békemozgalomról” terjesztett külföldi hírszolgálatok nem felelnek meg a valóságnak. Guariglia külügyminiszter egy török lapnak adott nyilatkozatában cáfolja azokat a híreket, melyek szerint az ankarai brit és észak-amerikai diplomáciai külképviseletek-nél a szövetségesek békefeltételei iránt érdeklődött. Ciano gróf, szentszéki class nagykövet lemondott tisztségéről. Valamennyi volt fasiszta vezetőt behívták katonának. Mussolini a viareggioi királyi kastélyban van.

Érdekesek a francia vonatkozású jelentések is. Laval kormányátalakítást tervez. Algírban a két díszidens vezető, Giraud és De Gaulle között kijutottak az ellentétek.

Keleten a harci tevékenység a főbb frontszakaszokon fokozódott. Sziciliáról visszavert angol-szász átírósi kíséreteket jelentenek.

Olaszország

A római lapok feltűnő helyen közlik a Badoglio-kormány rendelkezéseit, melyek mint a sajtó megállapítja — a nemzeti fegyelem szigorú biztosítására ir-

nyulnak. Kiemelik a lapok azokat a rendelkezéseket, melyek a politikai foglyok szabadonbocsátására és a külföldi száműzöttekben élők hazatérésére vonatkoznak. Közlik több szabadonbocsátott politikus nevét. Közöttük több egyetemi tanár és egyetemi hallgató is van.

Beszámolnak az olasz lapok a hadügyminisztérium, a tengerészet és a légügyi minisztérium rendeletéről is, melynek értelmében valamennyi fasiszta vezetőt behívták katonának. A Radior hírtünyökség erre vonatkozó jelentéséről politikai híreink között számolunk be.

A Popolo di Roma című olasz lap rámutat arra, hogy a kormány intézkedése értelmében a szindikátusokat közvetlenül a prefekusok alá rendelték s ezeknek a feladata a szindikátusok működésének ellenőrzése. A Messaggero című római lap arról ad hírt, hogy az olasz ifjusági szervezetek élére külön kormánybizottat állítottak: Di Benedetto tábornok személyében.

A római jelentések továbbra is kiemelik a Vatikánban folyó rendkívül óvatos diplomáciai tevékenységet. A Radior római jelentése rámutat arra, hogy Dino Grandi-nak, a kamara volt elnökének és Federzoni akadémiai elnöknek csütörtöki pápai kihallgatása szigorúan magánjellegű volt. Ankarai Radior-

jelentés szerint török politikai körök kiemelik az új olasz külügyminiszternek a Vatikánval való nagyon jó kapcsolatait. A török fővárosban egyébként a diplomáciai tevékenység különös fokozására számítanak a következő hetekben, — jelenti a Nemzetközi Sajtótudósító.

A lemondott olasz miniszterelnök, Benito Mussolini sorsát illetően német lapjelentések állanak rendelkezésre. A német lapok, mint ismeretes, hivatalos római nyilatkozatot ismertettek, melyben cáfolták azt a külföldi hírszolgálat, hogy Mussolinit letartóztatták. A szombati reggeli német lapok — az iteniek is — arról adtak hírt, hogy Mussolinit a Tyrrheni-tenger mellett fekvő Viareggio-ban, a királyi kastélyban helyezték el.

Német lapértésülések szerint a Badoglio-kormány az olasz sajtónak a következő ügésításokat adta: 1. A politikai multra vonatkozó fejtegetések nem közölhetők. 2. Mussolinit, vagy a fasiszmust támadó cikkeket nem közölhetők. 3. A lapok állíttósága: a jelen és a jövő. 4. A háboru folytatásának szükségessége hangoztatandó. 5. Az új kormányzatot ácsúttó cikkeket mellőzendők. (—)

A politikai arcvonal

Ciano gróf, Olaszország vatikáni nagykövete lemondott tiszttségéről

Róma. (Radior). A német távirati iroda, a DNB. római munkatársa jelenlétét:

Gróf Galeazzo Ciano, Olaszország

A Stefani szerint a képzelet birodalmába tartoznak az „általános békefogalomról” szóló jelentések

Róma. (Radior). A Stefani olasz újságíró jelentette, hogy a német rádiók hírmagyarázatai az olasz rezsim-változással kapcsolatos tüntetésekre vonatkozóan arra mutatnak, hogy különösen az ellenséges táborban nagyon félreértették ezeket a népi megmozdulásoknak a jelentőségét. A londoni rádió például kijelentette, hogy „általános békefogalomról van szó”, amely Észak-Olaszországban kezdődött és azután kiterjedt Rómára és Nápolyra s hogy hasonló tüntetések voltak Velencében, Bari-ban, Foggia-ban és Tarantóban. Az angol rádióknak ezek az állításai teljesen a képzelet birodalmába tartoznak, — állapítja meg a Stefani. — Valójában az olasz városok utcáin lezajlott tüntetések csak az olasz nép hazafasságát, a Savoyai-ház iránti mélyességű hűségét és a Badoglio-kormány irányában megnyilatkozott bizalmát juttatták kifejezésre. Az egész ország félszigeten teljes nyugalom uralkodik. Az olasz nép újabb hozzáállott rendes munkájához s ez is mutatja, hogy tisztában van azzal, hogy sorsa jó kezében van, — fejeződik be a Stefani jelentése.

TISZTESSÉGES MEGADÁS ESETÉN SEM ADNAK VISSZA OLASZORSZÁGNAK ÖSSZES AFRIKAI GYARMATAIT

Lisszabon. (Europapress). A Reuter brit hírlíróknak jelentette: Eden brit külügyminiszterrel az alsóházban megkérdezték, vajon az angol kormány és szövetségesei visszaadnák-e Olaszországnak összes afrikai gyarmatait, ha Itália elfogadná a tisztességes megadást. A kérdésre Eden tagadó választ adott.

A VASUTAI ÉS POSTAI SZEMÉLYZET MILITARIZÁLÁSA

Róma. (Radior). Az olasz hitajalos lapban a hadügyminiszternek a pénzügyminiszterrel és a közlekedésügyi miniszterrel való egyetértésben kiadott rendelete jelent meg, amely július 30-i hatállyal az olasz vasutak, postai távirók és távbeszélő szolgálat, valamint a rádióállomások alkalmazottjait militarizálja.

szentszéki nagykövete benyújtotta lemondását. Ciano lemondását III. Viktor Ernő király és császár elfogadta.

A FASISZTA VEZETŐKET BEHÍVTÁK KATONÁNAK

Róma. (Radior). A hadügyminisztérium, tengerészeti minisztérium és légiügyi minisztérium katonai szolgálatra hívta be a felosztást fasiszta párt vajamennyi volt vidéki titkárait, helyettes titkárait, gyári megbízottjait és az ugynevezett squadristákat.

MUSSOLINI VIAREGGIÓBAN

Bern. Az Associated Press hírüg-

Fokozódó diplomáciai tevékenységet jelent az NST. Ankarából

Ankara. (Radior). A DNB. munkatársa a Nemzetközi Sajtótudósító következő jelentését ismerteti:

Az olaszországi események következtében a török főváros politikai körei megszakították szokásos nyári szabadságukat, nyugtalanságról azonban nincs szó. Török körök természetesen a legnagyobb érdeklődést tanúsítják a jövő olaszországi fejlemények iránt s ezért a köztársasági elnök és a kormány legtöbb tagja Ankarában tartózkodik, ahol egyébként fontos változásokat jelentettek be a diplomáciai karban, Rómával kapcsolatban is. Husszein Raghib Baydur római török nagykövetet ugyanis megbízták a kufisevi török nagykövetség vezetésével. Acsikalin eddigi kufisevi török nagykövetet a külügyminisztérium vezér-

Hull: A szövetségesek továbbra is ragaszkodnak a feltétlen megadás követeléséhez

Amsterdam. (DNB). A brit hírlírók szolgálat közlése szerint Cordell Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere a pénteki sajtóértekezleten kijelentette, hogy a szövetségesek továbbra is ragaszkodnak a tengelyhatalmak feltétlen megadására vonatkozó követelésükhöz.

DE GAULLE KÜLÖN KORMANYT ALAKIT

Lisszabon. Az angol hírszolgálat algiri jelentése szerint De Gaulle tábor-

nökség arról ad hírt, hogy Mussolinit a viareggioi királyi kastélyban helyezték el.

Róma. Az olasz lapok közlik, hogy Mussolini Viareggio-ban, a királyi kastélyban tartózkodik.

Viareggio olaszországi község és tengeri fürdőhely, melynek királyi kastélyában a legutóbbi jelentések szerint a lemondott olasz kormányfőt és miniszterelnököt saját biztonsága érdekében elhelyezték Livornótól északra, a Tyrrheni-tenger mellett fekszik. Mintegy 33 ezer lakosa van. Vasuti elágazóhely. Környékén gyönyörű pince-erdők vannak.

Fokozódó diplomáciai tevékenységet jelent az NST. Ankarából

titkárává nevezték ki, Berker helyébe. Ankarában az új olasz külügyminisztert, Guariglia bárót kiváló diplomatának tartják és rámutatnak arra, hogy különösen jó kapcsolatai vannak a Vatikánnal.

A török körökre mély benyomást gyakorolt az olaszországi események alkalmából elhangzott német nyilatkozatokban kifejezésre juttatott nyugalom. Török körök helytelenítik Churchillnek azt a kijelentését, hogy hagyják az olasz népet saját levében fóni.

A Nemzetközi Sajtótudósító ankarai jelentése a következő megállapítással fejeződik be:

— Vannak jelek, amelyek azt a benyomást keltik, hogy Ankarában e nyári hetek folyamán különösen fokozódik a diplomáciai tevékenység.

nok tegnap este bejelentette, hogy kiűln kormányt alakít.

LAVAL OLY KORMANYT AKAR, AMELY „JOBBAN MEGFELEL A NEMZET ÉRZELMEINEK”

Vichy. (Radior). A Stefani újságíró bejelentette, hogy át akarja alakítani kormányát. Laval ílymódon „oly jellegűt akar adni kormányának, amely jobban megfelel a nemzet érzelmeinek.”

sok és tüzkárok keletkeztek mindenekelőtt Remscheid lakónegyedeiben. Német légvédelmi erők az eddig beérkezett jelentések szerint összesen 60 ellenséges repülőgépet semmisítettek meg, ezek nagyjából négy-motoros bombázók voltak.

Német tengeraltjárók az Atlanti-óceánon elsüllyesztették 3 hajót 15.000 tonna-tartalommal és a Jeges-tengeren egy 5-hajós. Ellenséges légi támadások elhárítása közben az Atlanti-óceán fölött leltek egy északamerikai léghajót és egy repülőgépet.

Sziciliában a friss erővel támadó szövetségeseket súlyos harcokban megállították

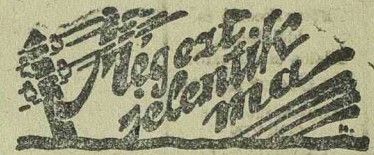
Róma. (Radior). Az 1162-ik olasz hadi-jelentés:

Szicília szigetén az ellenségnek friss csapatok bevetésével és hatalmas légierővel támogatott támadása tovább folyt. A rohamokat az olasz és a német csapatok súlyos harcokban megállították.

Az elmúlt napok heves harcában a Goffredo Ricci ezredes parancsnoksága alatt álló páncélos gépkocsi-csoport vitézségével és szívósságával különösen kiűnt.

A tengely vadászrepülőp és a légvédelmi ütegek tizenhat angol-amerikai repülőgépet semmisítettek meg, amelyek közül tizen Szárdínia, kétfő Szicília felett, szintén kettő négy-motoros és két kétmotoros gépet pusztítottak el.

Latum tartomány felett az olasz vadászrepülőp saját veszteség nélkül egy ellenséges légi alakulattal vívott harcban

FEDERZONI ÉS GRANDI MAGAN KIHALLGATÁSON A PÁPÁNÁL (Vatikánváros). XII. Pius pápa magánkihallgatáson fogadta Federzonit, az Olasz Akadémia elnökét. Ugyancsak magánkihallgatáson fogadta a Szentatya Grandit, a felszavatott fasiszta nagytábornok elnökét is.

DÁNIA A FINN GYERMEKEKÉRT (Koppenhága). Dániából több, mint 2000 finn gyermek indul el hazafelé. Ezek a gyermekek 1941. óta voltak Dániában. A háború kitörése óta összesen 36.000 finn gyermeket gondoztak eddig jószívű dán családok.

HITLER NIETZSCHE ÖSSZES MŰVEIT AJÁNDÉKOZTA MUSSOLINI NEK, SZÜLETÉSNAPIJÁRA. (Berlin). A német vezéri főhadiszállásról jelentik: Hitler Adolf német birodalmi vezér és kancellár Kesselring tábornagy révén Benito Mussolininek harminadrét születésnapja alkalmából Nietzsche Friedrich német bölcselő összes műveit küldte ajándékként. Nietzsche műveinek kiadása, amelyhez Hitler írt szíves hangya ajánló sorokat, külön erre az alkalomra készült. (Radior)

MASFÉLMILLIÓ DOLLAROS TŰZKÁR KUBÁBAN. (Madrid). A német távirati iroda jelenlét: Havamából jelentik, hogy a kubai Toledo helységben egy fontos cukorfinomító raktárában nagy tűz keletkezett. Az anyagi kár meghaladja a másfélmillió dollárt. (Radior).

FORGÓSZÉL PUSZTÍTOTT SPANYOLORSZÁGBAN. (Madrid). Az Albacete városa közelében lévő Carceles helységben óriási forgószél pusztított, amely guñerestől tépte ki a fák és azokat több mint 200 méteres magasságba emelte, lerombolt házakat, nagy pusztítást okozott az állatállományban és ionkeretette a termést. (Stefani)

ROBBANÁS EGY KALIFORNIAI VASBANYA RAKTÁRÁBAN. (Buenos Aires). San-Franciscoból érkezett hírek szerint a kaliforniai államban lévő Redding közelében egy otjani vasbánya robbanóanyag-raktárában robbanás történt. A robbanás nagy tüzet okozott. A szerencsétlenség színhelye felett több száz méter magas füstfelhő gomolyog (Radior).

INDUS TISZTKÉPZŐ ISKOLA LETESÜLT. (Tokió). Sionból (Szingapur) érkező jelentések szerint az indiai függetlenség mozgalom vezetősége in dus tisztképző iskolát létesített. Az iskolába oly sokan kérték felvételüket, hogy a jelentkezőket alaposan megválasztják. (Domej)

A SZOVJETUNIÓBAN HIVATÁLO SAN IS ELISMERTÉK A TISZTI RANGOT. (Stockholm). A Szovjetunió legfelső tanácsa rendeletet adott ki, amely a szovjet hadsereget négy osztályra osztja. Ezek a következők: 1. közlegények, 2. altisztek, 3. tisztok és 4. tábornokok. Ezzel a rendelettel Szovjet-országra vonatkozóan most már hivatalosan is elismerték a tiszti rangot. Kimondja a rendelet, hogy különös ráteremtéssel bíró közlegényekből is lehetnek tisztok (TP).

ORKAN TEXASBAN. (Madrid). Washingtonból érkezett jelentés közli, hogy az északamerikai Texas-államban lévő Houston város környékén óriási szélvihar dühög. Az okozott kár az eddigi számítások szerint eléri a 11 millió dollárt. A szélviharok harminc halált és több sebesült áldozata van. (DNB)

Erősödő barci tevékenység a keleti arcvonal főbb szakaszain

Berlin. A német vezéri főhadiszállás legújabb jelentése szerint a keleti harcokban a főbb harcmezőkon a harci tevékenység ereje tegnap ismét fokozódott.

As Orel-ívbén levő állásaink ellen az ellenség új erős, egybefogott gyalogsági és páncélos támadásokat intézett.

A támadások váltakozó harcokban súlyos ellenséges veszteségek mellett megüszültek.

A kubáni hídfőnél és a Ladoga-tónál az ellenség ismét nagy erővel támadott. Krimszkájától nyugatra több szovjet hadosztály támadása vonalaink előtt összeomlott. A Ladoga-tó felé az erős tüzérségi csata repülőp támogatásával támadó szovjet csapatokat visszavertük és az arcvonalba benyomuló ellenséges erőket megsemmisítettük.

A két utóbbi napon a német csapatok a keleti harcokban 148 ellenséges páncélosot semmisítettek meg.

Egy tengeraltjáró a Fekete-tengeren egy 7000 tonna tartalmú tartályhajót súlylyesztett el.

Szicília szigetén tegnap a német csapatok az arcvonal középső szakaszán heves harcok közepette teljes elhárító eredményt értek el. Az ellenség valamennyi részben friss erőikkel intézett áttörési kísérletét az ellenségre néve igen nagy veszteségek mellett visszautasították. A Földközi-tenger területén fölött 16 ellenséges repülőgépet lőttek le.

A Szicília szigetére irányított ellenséges

Jelentéseink a harcok teréről

Lemhatár

A mostani háború irodalma

Ennek a háborúnak az „irodalma” még csak gyermekcipőben jár.

A francia irodalom tragikus óráiban megajándékozta Európát néhány naplóval. Ezek közül talán a legérdekesebb André Maurois-é. Irodalmi szempontból kétségkívül René Benjamin kis remekműve a „Printemps tragique” (Tragikus Levesz) a legértékesebb. A francia író ebben a könyvében hazája agoniját, egy ember szenvedésébe ágyazza: Franciaország azonban még nem fogta fel teljes jelentőségében az eseményeket... Csapán elszívta őket.

Az angol nép is komoly „alkotásokkal” ajándékozta meg a világirodalmat történelmének legsúlyosabb óráiban. A háború eseményekben gazdag évének koraszerűt Eric Knight örökítette meg „This above all” című regényében. A könyv angol és német nyelven jelent meg. Knight műve korlátlan; kétségtelen, hogy ebben a regényben gyémántokat is találhatunk, de inkább durva alapanyagnak és nyers témahalmaznak tekinthető. Mint „műnek”. Regénye a világhírű római márványfántáziákhoz hasonlítható, — finom kidolgozás nélkül.

Ezek a hibék kevésbé találhatók John Moore legújabbban megjelent regényében, a „Wit's end”-ben, amely kétségkívül a háborús irodalom legjobbjai terméké közé tartozik. Legnagyobb értéke az, hogy az események forgatagát és parányi emberi életek morzsát elválasztva mutatja az összekapcsolást. A könyv, amely németül a „Das gleiche Ziel” címet viseli, egy angol vadászatszármának 1940 júliusában történt sorsát írja le.

Természetesen nemcsak az angolszász világ foglalkozik a háborúval regénytelészeket. Bár a német írók a franciákhoz viszonyítva kissé hátrább állnak, mégis az érdekes és a legértékesebbet nyújtják. A német nyelvű írók közül még nem ismerjük Hans Carossa Háborús naplóját, sem Ernest Wiecherről nem tudjuk, hogy a mostani válság milyen új fízetekre serkentette. „Egyszerű élet”-e a múlt háború legmaradékos regényei között van, amely egy önmagával megbeszélő, német katonatiszt lelki válságát és győzelmeit rajzolja meg.

Az új német háborús irodalomban Ernst Jünger „Kertek és utcák” című alkotása áll az élen. Jünger naplója egy gyalogkapitány kihalásait írja le a háború kitörésétől a franciaországi harcok befejezéséig.

Nagyyszerű könyvében a jellegzetes nemzeti szocialista Németországot, jobban mondva nemzeti szocialista németet mutatja be.

A svájci irodalom megszámlálhatatlan kirokja, leírása, háborús elményei, benyomásai és emlékei közül nem könnyű irodalmi szempontból értékes írást kihálaszni. Egyetlen mű érdemel a nagy áradatban figyelmet. Ez Eric Knight-éhez hasonlóan egy katonaszökevény történetét írja le „Vad szabadság” címen. Kurt Guggenheim, a szerző, méltó arra, hogy összemérje erejét a többi külföldi regény színvonalával. Az „Engedély nélküli éjszaka” emberien megható és nemcsak egyszerű. A háború állásfoglalásra kényszerít mindenkit, aki képes magába mélyedni és önvizsgálatot tartani. Mindenkinél megadja az életproblémáját, amelyet mindenkinél saját magának kell megoldania. Eléjük tálan éppen az teszi emberivé, hogy résztvehetünk olyan emberek problémáinak megoldásában, akiknek szent hivatása, a gondolkodás és írás.

Dünyögés

Hallgatók, hallgatók
mint a sötét árnyék,
mint a mély erdőben
árnyékok közt járnak.

Mint a vad záporban,
téllelődben
vörösn a villámot
mogorva mezőben.

Ha minden lázolni kezdne
s égne, mint kazánok vad tűze,
a világ akkor s hideg
lenne számomra nélkülöd.

Törvénye nyír is e téli helyet,
semmi sem pótolna ségedet,
akárcsak minden megkerül
mi ideig bennem elmarul.

Ugy buktam érted a mélybe le,
mint a mindenség kellene
és nem a pusztó lét csupán
a halál kiterjedt birtokán.

De így is te lettél képelem,
hogy megérsem, mi a végtelen —
utódból őssé válni át
s hordozni a létezés zálogát.

Amíg e valóság elhagyott,
csak szikre szoruló fűtőterek
két vergődhettem oktalom
testtel és lélekkel egymagam.

Kedvesem, kedvesem,
bój meg az esőtől,
árnyékos jelentől,
sötét jövődtől.

Fojtó jellegemet
napoddal derítsd,
lelkem csillagszeméd
éjszakámra nyisd meg!

SZEMLER FERENC

VALLOMÁS

hol hiába vágytam több szeret,
létszabók azt is, mint béretem —
semmi sem pártolt s ostobán
álltam a halottak oldalán.

S csak benned támadt fel életem.
Csak szerelmed adott értelenem,
mit értek tovább télenül
mikor mindenholom kő repül.

Jelém s aki hittel védene,
az anyám is elment messzire
s vers az egyetlen fegyverem,
míg gonddal őrzött meg két kezem.

De őrzitek most már téged is,
mint tulajdonomat védlek is
s esőszuknyhóm lett az alkonyat,
hogy benne előttem lássalak.

Igy ülni mindig lett volna jó
s nézni, hogy fehér vagy, mint a hó
s mormolni ezt a versemet,
mint esti imát a gyermekek...

VAAD FERENC

LÉLEK

Mikor Kosztolányi halálköltő, Babits már halálos beteg volt. A halálra ítélt meglátogatta a halálköltőt. Sokáig ült betegágyánál, halkán, fulladozva beszéltek. Mikor elment, azt mondta Kosztolányi:

— Mind eljöttem hozzám barátain, az írók és költők. De csak Babits tudott megvizsgálni. Tudod mit mondott? ... Ezt mondta: „Ne félj, Dida. Ne félj a szenvedéstől. Valami értelme van ennek!”

Láztól csillogó szemekkel ismételte a költő a beteg barát különös vizsgálató szavait. És mosolygott. Talán akkor mosolygott utóljára. Két mélyen hívó lélek érintkezett e pillanatban. Mindkettő végzetesen katolikus volt: Kosztolányi katolicizmusa barokk volt, szűfolt és pompás. Babitsban az első hitvallók mágytára lépő bátorsága lángolt. A szenvedés gyehennájában égtek mindketten, nem vizsgálták egymást üres szavakkal. A valóságról és az igazságról beszéltek, a halál pítvárában is, olcsó és gyáva vizsgák helyett a szenvedés értelméről beszéltek, arról, hogy a test semmi, a lélek minden. Arról, hogy a szenvedésnek értelme van. Ugy beszéltek, mint a cinkosok. Aztán az egyik költő meghalt, a századforduló nagy magyar szellemi csillagjárásának egyik sugárzó csillaga lehullott. Babits élt még, műtétek, füldeklások, rádiunkcélek között, hat évig.

Micsoda hat év volt ez! Barátai és tisztelői süttögvá, könnyes szemmel beszéltek egy-egy találkozásról, mikor láthatták ez években a költőt. Felesége azal az önfeláldozással élt végig oldalán ennek a hat évnek, e fullafásos éjszakáknak és nappaloknak minden kínját, ahogy talán csak az asszonyok bírnak maradéktalanul odaadni minden emberi erőt az áldozatnak és a segítségnek. Néha „jobban” volt: ilyenkor, kanüllel törkában, csontjait soványodva, feltűnt

vézna alakja a Vérmezőt szegélyező járda soványlombosait fái alatt. „Csonok a mágyán”, írta ez években egyik verse fölött emnek. De ezt a mágyát lassu tűzszel fűtötték, mint a közöphor kegyetlen mágyait, mikor az inkvizítor jelet adott a hőhárknak, ne siessen elhamvasztani a gyöttrődő testeket. Igen, néha „jobban” volt: tudott enni egyideig... Aztán azt sem tudott; mesterségesen jápálták.

És ebben a hat évben, a mágyán, e hamvadó testen nem tudta megsérteni a betegség a lélek erejét. Hat évig halálköltő, s hat évig át, szőszert a halálos ágyon, dolgozott. Utolsó pillanatig írt, ellenőrzött, javított, lelkesedett, figyelt. E hat évben megírta az „Intelem vezeklése” című verset és a „Jónás könyvé”-t; mindkettő addig él, amíg a magyar nyelv, csak Vörösmarty „Vén cigány”-a mellett szabad e verseket emlegetni. A természet, élete művét, szigorú és gondos kezekkel rendberakta. Amit még el akar mondani, íróról és irodalomról, azt kérihelhetetlenül és pártatlanul emondta. Haldokolva is javította még Ödipusz-fordítását... Babits betegségének története a szellemtörténet egyik legnagyobb emberi példája maradt. Talán csak Nietzsche szenvedett így — másféle klinikus feltételek mellett, — s veredkettő értelme utolsó villanásáig a szellem jogáért. Az emberi szellem ellenálló erejét riákn hirdette ilyen fennsőbbeségen egy máskülönböző érzékeny, rebbenő, nyugtalan ember, mint Babits e hat évben. A mű nemcsak betű, hanem magatartás is. Babits haldoklása éveinek idejében írott műveivel bebizonyította, hogy a világ minden támadása erőtlén az emberi szellemmel szemben. Addig élt, amíg az utolsó betűt le nem írta, amíg pontot nem tett műve végére. Ilyen hatalmas a lélek? Igen, ilyen hatalmas.

MABAI SANDOR

Szélrózsa

ŐSZ JÁNOS, a derék „reszkető kezű öreg” tanító már nem érhetta meg élete munkájának kiadását: „A csudatáska” c. népmese-gyűjteményének közreadása előtt halt meg. A kötetet Kovács László gondozta, aki tanulmányos bevezetést írt a közreadott mesék elé s jellemezte s gyűjtőt is. Ősz János, a régivágású meselejegyzők közül való: még simit, csiszolat közlésein s ha módszerét ma már túlhaladta is az idő, meg kell adni, értett a népmese lényegéhez, szelleméhez, beavatkozása sehol sem sértő. Már a múlt század végén közli meséinek egy részét folyóiratokban, majd Benedek Elek hasznos kis könyvtárában is összefog néhányat. A csudatáska-t a Szépművés Céh adta ki.

PARACELSUS születésének 450. évfordulója alkalmával Salzburg város november 10-ére a múlt évi Paracelsus-nap megismétlését tervezi. A tudományos programot Hugo Hermann neureg Hamburgban bemutatótt „Paracelsus” című operájának és Richard Billinger „Paracelsus” című színjátékának bemutatója fogja kiegészíteni. Az évforduló alkalmával kerül sor Thorax professzor Paracelsus-emlékművének felállítására is, mely jelenleg a müncheni nagy német képzőművészeti kiállításon van.

AZ UTÓBBI időben nagyon divatba jöttek a novellaskötetek: Máral, Zilahy Tamás, Hunyady egymás után adják ki novelláikat. Talán a novellának ez a reneszánsza indította el Ilyés Gyula vállalkozását „Új Magyar Dekameron”-ra. Egyelőre két kötet jelent meg husz író novellájával. A szerzők: a két világháború között feltűnt írók. Írásuk előtt ott áll fényképek és vallomásuk, miért, éppen ezt a novellát választották az antológia számára.

A LEGÚJABB német statisztika szerint a német birodalom főiskoláinak az elmúlt iskolai évben keréken 89.000 beiratkozott hallgatója volt. Ez a szám lényegesen felülmúlja a háború kitörését megelőző nyári félév hallgatóinak számát, mely alig haladta meg az 55.000-at. A régi birodalom 57 főiskolájához a háború kitörése óta negy új járult, és pedig két kanizsi és egy-egy poseni és strassburgi főiskola. E 61 magasabbfokú intézet közül 29 egyetem. Ezenkívül a közeljövőben sor kerül a linzi technikai főiskola megnyitására is. Németországban tehát az első világháborúval ellentétben a második világháborúban az akadémiai oktatás nemcsak hogy vissza nem fejlődött, hanem még továbbfejlesztkedett. 1917-ben, az első világháború negyedik évében a német főiskolai hallgatók száma csak 17.000 volt.

NEMETH LÁSZLÓ vázlatnak minősíti „Széchenyi” c. új munkáját. Széchenyi kifejlődésénél alapul a Naplókát veszi és magyarázatánál költője jellemét.

MOST MÚLT tíz éve, hogy Németországban forgalomba került a néprádiókészülékek első sorozata, amely egy csapásra több millió új hallgatót szerzett a birodalmi rádióknak. A német néprádió egyszerű egy hullámkörös és kétsóvos készülék, a technikai megoldásban azonban olyan újításokkal, hogy teljesítő-képességével messze felülmúl minden más hasonló nagyságu és egyszerű kiállítási készüléket.

Játszik a vér...

Mint öntözés nyári vándor már hajnal óta örszűgőn ballagok.

Még csak reggeli hét óra van. Az utaszi nyárfákön sárgáigó fűküll, jobbra és balra buza-leveles párhuzamos sorai. Távobbb jobbra de uradalom házaí fehérlelek, balra egy kis ákác-erdő sötét foltja emeli ki erősebben a körülötte jobzódo fém...

Az első szekezet megvárom és rátekerem a bésere:

— Adjon Isten jónapot! — Adjon az Isten! — feleli a magas, lémos, javdkorabeli ember és megbilenti a alapját, azán tovább zavarja zöld gallyakkal a vörösvő legyeket feresi hábaról.

— Gonosz férgek — mondom, hogy beszélgetést kezdjek.

— Lenni köll ihennék is — válaszolja nyugodtan. — Nyáron ez hajfja a jószág, mint tél idején a hideg. A szegegy embert is a légy kölli föl a rövid pihenőből, különben elaludnék. Rám néz erősen. — De ha meg nem sértsem az urat...

— Téglassz felintetes ur! — Bardi Jóska!

— Te vagy Jóska?, mondom szeretettel s nézem. Keveset változott. Melléje szegődöm és beszélgetünk. Közös emlékek szemes pillangót szállnak fel egymás után. Végül személyes ügyekre térünk át. Jóska elmondotta, hogy öregberek abban az uradalomban, amely ott fehérik ki az ákác-erő mögöl. Adott a jó Isten néki nagyon jó feleséget, a felesége pedig öt egészséges gyermeket. A hatodikát most vitanáás az asszony.

Látam a szeme villogását, hogy nagyon örül az új családí eseménynek. Megszorítottam a kezét és tréfiásan szóltam:

— Hát igazán nem lehet rádfogni, kedves Jóska, hogy az egyke hiva vagy.

Jót nevettem hozzá, de Jóska intulabba hozta a tréfiát, mégis súlyos szó.

— Az egyke Isten legnagyobb megbántása! — Hangja erősen meglepőnyedett, de rögtön megreselte hevíletét és már nevetett. — Hisszen tekintetes ur ezt éppen úgy tudja, mint én — monodta most már esendesen. — A földért tessik, a vagyonért. Földbolondjai... Nem tudják az istenörvát, hogy van a földnél nagyobb áldás is: a sok gyerek!

Magya élé mosolygott s önnadósom magyarázta:

— Lássu tekintetes ur, a legidősebb fiamnak olyan a tekintete, mint az étes apámé volt, aisi már meghalt. A Ferikó fiam haza pedig éppen ugy gondörvát, mint az edesanyámé. Edesanyám mevette mindig, hogy Julius leányom meg szakozottt ugy jár-kei, mosolyog, mint a nagyanyja fiatal korában. De a legcsodálatosabb a legisebb fiam hátam az a tallérnyi nagyságu anyafegy, amely legalább egy Bardi-módom mindig megtalldharó. Hát lássa, tekintetes ur, így játszik a vér és játékaival előhöz a régiákból egy-egy csipetnyit a jelenbe... Nekem pedig boldog öröm, tessu gyönyörűség, ha látom ezeket a jeleket...

Egő szemmel, meghatót szívvel néztem Jóska-ra, aki ökreivel bujódott az után, mert az uradalmi urhoz értünk, ahol befordulnak az igák. Elbuzoztunk, de én még sokáig álltam ott, tekintetem követte az éltető Bardi Jóska-t, az uradalmi öregbést, aki nem solálja a nagy családát, mert valamennyi gyermekében „játszik a vér” s így rikörözödni látja rajtuk őseinek egy-egy „csipetjét.”

BERCZY LAJOS

Augusztus 2, hétfő
R. kát.: Lig. Alfons
Prestóans: Lehel
Orlédox: István

Napkelte: 4 ó 37 p
Napny.: 19 ó 34 p
A nappal hossza: 14 óra és 53 perc.

A Déli Hírnap megjelenik minden nap a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Pinta Bratianu 3. Telefon: szerkesztőség 56-78, kiadóhivatal 28-10.

Előfizetési ár a lap házhoz való kézbesítésével vagy postán küldve: egy hónapra 140 lej, három hónapra 400 lej. Egyes szám ára 5 lej.

Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

— Gyászintézkézet Cosma Aurel dr. volt miniszter lelküdvéért. (Bucuresti). Cosma Aurel dr. volt munkügyi miniszter, Timisoara-Temesvár és Timis Torontal-Temes Torontal megye első román prefektusa halálának évfordulóján — mint a Rador jelenti — Bucurestiben gyászintézkézetet mutattak be. A gyászintézkézetben jelen volt az elhunyt miniszter unokaöccse Cosma Aurel dr. propaganda-minisztériumi tanácsos is. Gyászintézkézetet tartottak a volt miniszter lelküdvéért Timisoara-Temesvárott is.

— Meghosszabbították a zóna-engedély iránti kérelmek benyújtásának határidejét. A timisoarai-temesvári helyőrségi parancsnokság közli, hogy azok a személyek, akik 1939 szeptember 1. után költöztek a most katonai vagy hátrónának minősített helységekre, augusztus 30-ig nyújthatják be a zóna-engedély elnyerése iránti kérelmeket, és ugyanaddig az időpontig mellékelhetik a szükséges okmányokat is.

— Figyelmeztetés a Polgári Kör tagjainak! Figyelmeztetem a timisoarai-temesvári józsefvárosi Polgári Kör tagjait, hogy én, mint a Polgári Kör elnöke, kögyületem nem hívtam egybe és így az e lapban közzétett kögyületi értesítés tudtom és akaratom nélkül jelent meg. P. Chirilovicu, a Polgári Kör elnöke.

— Felhívás az aradi hadirokkant és nyugalmazott tisztokhoz. Az aradi pénzügyigazgatóság területén lakó volt osztrák-magyar hadirokkant tisztok és tiszt hadiövegyeket, valamint a volt osztrák-magyar hadseregbeli nyugalmazott tisztok és tisztövegyeket felkéri, hogy augusztus 4-én, szerdán délelőtt 9 és 12 óra között a nyugdíjrendezéssel kapcsolatban nyugdíjnyulvükkel és igazoló irataikkal jelentkezzenek az Eminescu-utca, 20. szám alatt működő nyugdíjegyület irodájában.

— Az osztályorszájké első osztálya másodnapki házásának eredménye. (Bucuresti). Az osztályorszájké első osztályának másodnapki házásán a következő számok nyertek nagyobb összegeket: 2.000.000 lej: 74.410; 300.000 lej: 44.651; 80.000 lej: 72.116, 47.477; 60.000 lej: 13.489, 59.434, 38.837; 40.000 lej: 65.370, 13.732, 74.398, 17.221, 50.894; 30.000 lej: 67.404, 26.217, 26.217, 26.474, 20.013, 4268, 18.206; 20.000 lej: 5015, 56.961, 43.265, 24.792, 56.946. A 2.000.000 lejes jutalmat 20 darab osztályon: 100.000 lejes összegre osztották fel: 1096, 50.208, 48.631, 1287, 18.206, 16.939, 55.994, 44.667, 4882, 31.934, 77.650, 69.608, 74.856, 29.972, 24.361, 47.966, 16.288, 44.705, 40.070, 70.321. Számhibákért felelősséget nem vállalunk.

— Adományok. A dr. Kalkuk-csecsemőgondozó vezetőségéhez a következő adományok érkeztek be: B. G. 8 méter vászon, K. A. 6 darab pelenka, Hdkó és Enőke 5 kiló málna, Jobbágyne egy kosár körte, N. N. egy darab mosószappan, Tunner Arthur né egy kosár barack, N.N. 5 kiló barack, Sz. I. élelmiszter, Nusí néni névnapján 1000 lej, Józiska szerencsés felgyógyulásának öröme 1000 lej, Kocsy Rezső az intézetben végzet munkálatokért járó 14.000 lej Martzy Mihály emlékezetére az intézménynek adományozta. A dr. Kalkuk-csecsemőgondozó javára I. G. Szent Antal nevében 1000 lej adományozott a Déli Hírnap kiadó-jában.

— MEGHOSSZABBÍTOTTAK A REZBŐL VERT 10 ÉS 20 LEJES ERMEK FORGALMÁNAK ÉRVÉNYÉT. (Bucuresti). A pénzügyminisztérium közli, hogy a rézből vert 10 és 20 lejes érméknek július 31-én lejáró forgalmi érvényét egy hónappal, augusztus 31-ig meghosszabbították. E határidő után ezeket az érméket csak adófizetésre fogadják el. (Rador).

— Állami nyugdíjas tanítók illetményének újraszámítása. (Bucuresti). A nemzetnyvelési minisztérium közli, a nyugdíjas tanítókkal, illetve ezek hátramaradottáival, hogy az új nyugdíjörvény megkivánta bizonylat a nyugdíjra számításához, atől a megyei tanfelügyelőségtől szerezhető be, amelynek területén a nyugdíjba-menetel előtt működtek.

— Nyugdíjfizetések sorrendje Aradon. A július havi nyugdíjakat Aradon a következő sorrendben fizetik ki: augusztus 2-án, hétfőn 8 és 13 óra között az 1-1500, 16 és 18 óra között az 1501-2000, augusztus 3-án, kedden 8 és 13 óra között a 2001-3500, 16 és 18 óra között a 3501-4000, augusztus 4-én, szerdán 8 és 13 óra között a 4001-4650 sorszámú nyugdíjnyulvuk után fizetik ki a nyugdíjakat, amelyek csupán személyesen vehetők fel. A számfeltes az illetékes adóhivatalnál történik. Akik a megállapított időponban nem jelentkezhettek, augusztus 13-án, pénteken délelőtt 9 és 10 óra között vehetik fel illeményeiket. A pénzügyigazgatóság felhívja a nyugdíjasok figyelmét arra, hogy a nyugdíjak rendezésével kapcsolatos nyomtatványok az illetékes adóhivatalnál a nyugdíjnyulvük megszerzéshez kötelezők.

— A légvédelmi egészségügyi készült-ségek oktatása. Timisoara-Temesvár város légvédelmi hivaála közli, hogy a vállalatok, állami és magánintézmények, valamint a nagyépületek egészségügyi légvédelmi készült-ségei számára oktatást tartanak holnap, hétfőn, 18 és 20 óra között az Electrica-sportpályán (a 3. villamos végállomásánál). Az előadáson kötelező módon vesznek részt mindazok a légvédelmi egészségügyi készült-ségek, amelyeket közeledek meg kellett szervezni. A készült-ségek vezetői a megjelentekről két példányban kiállított névjegyeket terjesztenek be. Az egyik példányt láttatozva visszakapják. Valamenyit résztvevő gázalercot hoz magával.

SPORT

Vasárnap délelőtt és délután folytatják az atlétikai bajnokságot Timisoara-Temesvárott. Vasárnap délelőtt 9 órai kezdettel a Banatul-pályán folytatják a kerületi atlétikai bajnokságot, majd délután félőtkor kerül sor a befejező számokra. Az atlétikai bajnoki számok után Timisoara-Temesvár és Lugoj-Lugos válogatott labdarúgó csapatok játszanak kupamérkőzést. Timisoara-Temesvár csapatának összállításánál figyelembe vették a Chinezul-CAMT kifutó csatárát, Losonczot is.

A Chinezul-CAMT öklívivők hétfőn kezdik edzéseiket. A Chinezul-CAMT öklívivőszakosztályából nyert értesítés szerint az öklívivők hétfőn este 7 órakor a Banatul pályáján ismét megkezdik edzéseiket, hogy az augusztus 8-án az Apollo-mozi kerphelyiségében megrendezésre kerülő, Gala-i elleni mérkőzésre már erők teljében legyenek.

— Koszorúmegváltások. A Magyar Népközösség bászági tágozata elhunyt elnökének Martzy Mihálynak emlékeztére koszorúmegváltás címén a diáksegélyre a következő adományok érkeztek a Déli Hírnap kiadóhivatalába: Schneider Károly 500 lej, Kurunczi-osalád Perlam-Perjámos 500 lej, Rajcsik 1000 lej, Ritter Károly 1000 lej, a Magyar Népközösség vingaí tágozata 2350 lej, Lipják András 1000 lej, Ágoston József 100 lej, Siebig Frigyes pápai katonás 2000 lej, Uray József római katonás bábános Peregal mare-Nagy-pereg 1000 lej, a Magyar Népközösség bászági irodájába: Cs. M. 200 lej, népközösségi tag 300 lej. Benkivül a diáksegélyre Martzy Mihály emlékeztére 5000 lej adományozott A. G.

— A timisoarai-temesvári parista il-csamban a javító vizsgák 1943 augusztus 20-án, pénteken reggel 8 órakor kezdődnek. Az I. és V. osztály felvételi vizsgája augusztus 23-án, hétfőn reggel 8 órakor kezdődik. A beíratások augusztus 25-30 között lesznek. A beíratások 1200 lej beíratási díj, valamint a tandíj első részleteként 3000 lej. Az előadások a miniszteri rendelet értelmében szeptember 1-én kezdődnek. Azok a szülők, akik gyermekük számára a parista internátumban helyet kívánnak biztosítani, augusztus 15-ig küldjenek be 600 lej beíratási díjat. Az intézmény címe: Timisoara, I., Str. Venetia 6. szám.

— Felhívástot utalnak ki főzóra. Timisoara-Temesvár város hivaáll együtműködési tanácsának ülésén Dilsela Pavel városi tanácsnok bejelentette, hogy ezenül főzölisít gyanán csak felhívástot utalnak ki a lakosságnak. Az e célra szánt lézt havi fejadagját a közzelátsási államtiktárság fogja meghatározni.

— Újra szabotj ára lesz a főzékő-léknek és a gyümölcsnek a hetipiacon. Timisoara-Temesvár város hivaáll együtműködési tanácsának legutóbb tartott ülésén Dilsela Pavel városi tanácsnok, a közzelmezési szolgálat vezetője beszámolt arról, hogy a főzékő-félék és a gyümölcs árát újra szabályozzák a hetipiacon. Legutóbb ezalac árát próbaidőre felfüggesztették, de közben megállapították, hogy helyénvaló az árak megállapítása. Egyébként a minisztérium is megvárta, hogy e célkéket árát szánják meghatározni. A piaci árakat külön bizottság szabja meg.

— Mozik másora. Augusztus 1. vasárnap és augusztus 2. hétfő: Arad: „Hét év szerencse” (Hans Moser, Theo Längen), Corso: „Szülők és gyermekek” (Roberto Villa, Luisela Beghi), Forum: „Giuliano de Medici” (Osvaldo Valente), Conchita Montenegro, Juca de Landa), Urania: „Magaveletből elgőzlen” (Vera Bergman, Vitorio de Sica). — Timisoara-Temesvári Apollo: A főzékő kalap” (Heinz Rühmann, Hertz Kirschner), Atlantik: „A fannó leány” (Brigitte Hornay, Joachim Gottschalk), Capitol: „Viharos éjszaka” (Rada Beligan, Floria Demion), Corso: „Az első légyot” (Marie Denis, Vitorio de Sica, Umberto Melatti), Thalia: „A boronajam” (Sybille Schmitz, Ivan Petrovics) — Fratelia-Ujksoda: Rozzy: „A világ legboldogabb házassága” (Hans Moser, Maria Andergast), Fratelia: „Szerelmi komédia” (Magda Schneider, Theo Längen).

— Ugyeletes gyógyszerészek. Augusztus 1. vasárnap: Arad: Dancu (Mihai Viteazul-ter), Strelkovszky (Banatului-ut 1.) — Timisoara-Temesvár: Belváros: Salvatore (Regale Ferdinand-ut 3), Gyárvaros: dr. Sandovic (Dacilor-utca 10), Erzsébetváros: Cristea (Lahovary-ter 1), Józsefváros: Csillag (Dragalina-ter 9). — Augusztus 2. hétfő: Arad: Butta (Avram Iancu-ter 12), Janka (Regale Ferdinand-ut 25). — Timisoara-Temesvár: Belváros: Götz (Lahovary-ter), Gyárvaros: Meiszner (Petru Maior-ter 2), Erzsébetváros: Keller (Carol-ut 27), Józsefváros: Pildner-Steinburg (Dragalina-ter 15). — Mindkét napon: Timisoara-Temesvár: Mehala: Chioreanu. — Fratelia-Ujksoda: Panajoth. — Freidorf-Szabad-fala: Eremiel.

A nyugdíjmelésnél szükséges nyomtatványok megérkeztek

A Timisoara-temesvári pénzügyigazgatósághoz megérkeztek a nyugdíjnyújtásnál szükséges nyomtatványok... A nyugdíjnyújtásnál szükséges nyomtatványok megérkeztek...

Uj vezértitkár a katonai és polgári ellátási államtitkárságon (Bucuresti). Valcsou Nicolae tábornokot a katonai és polgári ellátási államtitkárság vezértitkárává kinevezték (Rador).

Betű-sorrendben adja ki a bejelentőhivatal a lakásbizonyítványokat. A Timisoara-temesvári bejelentőhivatal most a szószengedélyekkel kapcsolatban tömegesen keresik fel a kérvényezőket...

Már csak hétfőn nyílen kenyér. Timisoara-temesvár város közeliellmezési szolgálata megátarozta, hogy az augusztus 2-től 7-ig terjedő héten milyen élelmiszergyűjtemények érvényesek. Eszerint ezen a héten hatszor adnak kenyeret...

Kis Béla parókiáján

Brasov-Brassó. A Barcaság fővárosának ódon utcáit, tereit és hegyeit járom már második hete. Siksághoz szokott szemem szomjasan issza a hegyek közé ékelte város gótikus, középkori levegőt...

Ekkor kaptam meg Kiss Béla evangélikus lelkész meghívását, látogassam meg cernati-cernátfalusi parókiáját. Egy péntek reggel tehát, félretelve egyéb tervet, kollegámmal felszálltunk...

Megérkezünk Cernatira-Cernátfalvára. A régi templom tornya mindjárt mutatja, hogy...

va kell mennünk. A felekezeti iskola udvarába lépünk be. Nagy csomó gyermek, 4-5-6 évesek, játszanak, kergetődznek. Közülük 3-4 fiatal leány, tanítónő-jelöltek, akik így szolgálnak a köznek. Ez a 25-30 öndiképi, mosolygó arc, vegyesen és többnyire tulságosan melegen felöltöztetett kistüfi és kisleány...

Feleletül megmutatja az otthon napóját. Ma csak 46-an voltak, de visszalapozgatva találunk 70 nevet is bejegyezve. A falusiak meglepő megértéssel fogadták a napközi otthon létesítését...

Dél, ebéddő. Az ebédtárembe csak azokat engedik be, akik a kézmosás fontos szertartásán átesnek. Egymásután nyugdíjmasszaszt kis kezüket...

Ebéd után megint játék. Vidám zsivajuk az egyik oldalról, a templom orgonájának elhaló hangja a másiktól kísér ki az útra. Kiss Béla tiszteletes ural megindulnak...

KARCZAGI SANDOR

A németes írók

III.

Kármán József (1769-1795) a maga valóban arasznyi életében, mindössze huszonhárom esztendő, eredeti irodalmi ervekkel áll elő, folyóiratot szerkeszt, az Urániát és megírja a korabeli szentimentális irodalom jellegzetes alkotását a „Fanni hagyományai”-t.

Református lelkész fia, Losoncon végzi a középiskoláit is, jogot már Pésien és Bécsben tanul. Rendkívül szép és értelmes ifjú. A legjobb társaságokban forgolódik mind a két fővárosban. Mánásidővel érdeklődnek iránta odaadón. A sok főúri estély, barátkozás, titkos társaságban való szereplés, szerelmi kaland sem akasztja meg tanulmányai befejezésében...

Ujabb az Uránia névtelenjeinek tulajdonítják az előbb Kármán nevűhez kapcsolódó cikkeket. A németes eszméinek a nagyon kemény írás ezek között. Tánadja azokat az írókat, akik hizelesek a nemzetnek s ezzel az elbizakodottságot támlálják. Kár az ilyen íróknak haladottságunkról írniok, hiszen a mi éshalálunk nem a tudományoknak való. Nálunk fontosabbak a vadászfervegek a könyveknl, a szellemi művelődésnl az agrárszakt. Ezzes irodalmunk csak mükedvelő verselgetés. Az irazi tehetségek temetője ez a táj. Hevnyit abba az erőszakolt, sok-sok fordítást, írjunk eredeti műveket. Am kinek lesz ereje abhoz, hogy életét a tudománynak vagy irodalomnak szentelje...

telje, ha it senki sem becsül; meg az olyan munkát? Ennél a svár képnl, amelyet a valóság erősen, sőt fényesen cáfol meg, inkább érdekl az Uránia női olvasóit A módi című szatíra. A módi, a divat megszállottja, egy előkelő dráma, ura keresményét csak ruhára, piperére költi. Keni-feni magát. Csak franciát olvas, néha németet, magyar könyvet soha. Lenézi a falusi nemeskisasszonyokat, amjért törődnek a háztartással és gazdálkodással.

Fanni hagyományai körül hosszadalmas vita fejlődik ki. Előbb már csaknem világirodalmi remeknek becsülik meg, később egyszerű utánzatnak tartják. Az igazság középült van. Fanni hátrahagyott naplója és levelei (ezért hagyományai) egy betegesen érzékeny leánylélek ábrándozása, természetszeretete, céljához el nem ért szerelme s e miatt bekövetkezett hervadása és halála. A német szentimentalizmus, érzélgősség, hozzánk is eljut, mint minden más német irodalmi hatás. Fannit magát gondolták írónak, ami irójának, Kármának, nagy dicsérete, az érzélgős női lélek rajza annyira megkapó. Goethe világhírű Werther-ének utazása. (Leiden des jungen Werthers) A Fanni-novella stílusának az érdeme azonban egészen Kármáné. Senki sem ír abban a korban ilyen kellemesen, simán, fordulatosan, idegenszerűségekől mentesen, mint Kármán. Korai halála vesztéséget jelent irodalmunknak. A népi talajból való kitűnő testi és szellemi anyagot a fővárosi forgatag kiszívja, elsodorja, mert a nagyszertű fiatal Kármánnak nincs kellő támasza, erkölcsi ellenállása, elszakadván hirtelen az ősi talajtól, erkölcsiségétől, hagyományoktól.

A maga idejében kitűnő költőnek és műfordítónak tartják Kis János (1770-1846), a legszorgalmasabbat a németes írók közül. Maj szemmel nézve csak szelidülkü, buzgó prédikátor. Anyira a német költők hatása alatt áll, hogy költészeté csak utánköltés.

Jobbágyok fia. Szülei parasztnak számlják, de a falu papja és tanítója észreveszi az „östehetség”-et, s a fiu a tünő tanuló. Könnyen vesz át minden iramot. Nevéhez filozófik középiskolai ösoproni evangélikus liceumia kerül. Kiképzőkörünk megalapítása. A lelkes...

evangélikus ifjakból megalakítja a Soproni Magyar Társaságot (1790). Görög Demeter és Kerekes Sámuel, bécsi Szerkesztők, Péczeli József, sőt gróf Széchenyi Ferenc is hall róluk, lelkesítik őket, irnak s adományokat küldenek nekik. A hazai evangélikus iskolázás után Göttinga és Jéna egyeteméinek a hallgatója Kis János. Hazajövet Győrött tanít, aztán mindvégig lelkészkedik a Dunántúlon s mint ösponi prédikátort választják meg dunántúli evangélikus superintendensnek.

Termékeny és hasznos élet jut osztályrészüül. A család, az egyház és az irodalom a világa, Kazinczy leghevesebb barátja, Berzsenyi Dániel felfedezője. Sokat fordít, hogy legyen olvasnivaló, és hogy követendő, mintákat nyújtson költőknek és olvasóknak. Latin, görög, német, francia és angol írókat fordít az egykori parasztyereket. Ráér arra is, hogy iskolai könyveket szerkeszzen, imádságos könyveket, énekes és predikációs gyűjteményeket. Állítson össze. Az ősi, jó talajból az értelmiségi foglalkozásba lendült jobbbágy-gyerek nem fátad el soha. Verseket is ír. „A magyar nyelvnek mostani állapotjáról, kimíveltetése módjáról, eszközeiről” című pályaműve olyan jó, hogy a Kazinczynek gondolják a jellegző levél felbontása előtt. Élete végén megírja élete történetét. Ma ez a legjobb műve. Minden feltételező ifjunak el kellene olvasnia követendő példaként Kis János életét, s el kell olvasnia annak, aki a száz esztendő előtti magyar életbe komoly pillantást akar vetni.

A németes írók sorába tartozik Szemeré Pál is (1785-1861) a szóphalmi mester. Kazinczy pesti társasának egyik tagja. Híres szonett-költő a maga idejében. Kiváló a vers technikájában. Jó esztétikus és lecszerkesztésű szöjítőnk egyike. Személe alkotása az: ábránd, esemény, énlök, erély, ipar, jellem, kalandor, kedély, modor, régeny, szilárd, színész, szabósz, zsarnok. Kazinczy leghevesebb tanítvány. Középső Ferenc legjobb barátja. Ez előkelő irodalmi kapcsolat is lelkesíti, hogy sok jeles szöjítőket tevesen irodalmunknak felkelő, független református rémesember és a leghevesebb magyar foglalkozás szerető a lelki függés nélkül társatartozik, alkotás száma akkor is most is kevés. A régi, hősi korak irója megéri Vörösmarty és Petöfi boldogját. Jókai Eötvös Kemény és Arany iró diadalát. Hosszu Petöfi irodalmunk nagy haszna van. (—)

Rádió

AGUSZTUS 3, KEDD

BUCURESTI: 6.55 Hírek, reggeli zene. 12.45 Hírek. 13.30 Román-olasz bajtársi óra. 13.50 Hírek németül. 14 Hírek. 14.30 Sebesültek könnyű műsora. 15.30 Szórakoztató műsor. 15.40 Katonák üzennek. 16.40 Hírek oroszul. 17 Szászország. 18 Olasz óra. 19 Hírek németül. 19.15 Beethoven-szonáta. 19.40 Közlemények. 19.45 Hírek. 20 Zenekar. 20.40 Előadás. 21 Klasszikus zene. 22 Hírek, sport. 22.20 Könyvi zene.

RADIO MOLDOVA: 12 Könyvi zene. 13 Jazz. 13.30 Hírek. 14 Operettgyűjtemény. 19 Felolvasás. 19.15 Román iridulók. 19.30 Hangverseny. 20 Előadás. 21 Hírek. 21.45 Operaszíndarabok.

BUDAPEST I: 6.45 Torna, hírek, zene. 10 Hírek. 10.15 Zenekar. 11.15 Zongora. 11.40 Divat. 12.10 Szalonzene. 12.40 Hírek. 14 Hanglemez. 14.30 Hírek. 15 Zenekar. 15.45 Gyermekdelúján. 16.20 Hírek németül, románul, szlovákul, oroszul, magyarul. 17 Népdalok zenekísérettel. 17.45 Irodalmi est. 18 Táncegyüttes. 18.50 Hírek. 19 Hangverseny. 20 Versek. 21 Vidám hétköznapok. 21.40 Hírek. 22.20 A szlovák rádió műsorából. 22.45 Operatársulatok. 23.45 Hírek.

BUDAPEST II: 16.15 Mesék. 19 Mezőgazdasági előadás. 19.30 Táncezen. 20.10 Etnográfiai előadás. 20.30 Cigányzene.

Apróhirdetések

KIS családi ház sürgősen eladó. Ajánlatokat a timisoarai kiadóba „Ház” jellegére kérek. (5866)

MESTERHEGEDŰ, 1670-ből eladó. Megtekinthető vasárnap és hétfőn egész nap. (Timisoara, III., Porumbescu-u. 20. (5893)

KITŰNŐ bécsi gyártmányú, fekete, kereszt-huros zongora eladó. Minőségét szavatoljuk. Cím a timisoarai kiadóhivatalban. (5790)

2-3 vagy 4-SZOBÁS lakást keresek Timisoaran, az Erzsébet- vagy a Józsefvárosban. Távbeszélő: 35-28. (5806)

GÉPMUNKÁS és munkásnőket felfogadunk. Cím: Krauser-féle parketta-gyár. Timisoara, IV., Mircea Voda-u. 1. (5805)

EGY fiatal fűszeres-segéd és egy kiszolgáló kisasszony azonnali felvételt. Jancsó fűszerüzlet. Timisoara, II., Str. 3 August 29.

A Variasul-naeyvarjasi „FURNICA” Szövetkezet boltkezelői állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: 4% vegyes és 6% italárú után, 1% monopolcikk után, lakás és kerítési, évi 12 m. tüztűz helyiségi díj és évi 25 liter benzint. Jelentkezni lehet legkésőbb augusztus 25-ig a Szövetkezet igazgatóságánál Variasul-Mare, jud. Arad.

ELADÓ három eredeti perzsaszőnyeg. Timisoara IV., Fröbl-u. 59. (5863)

ELADÓ kerevet, egy Singer-varrógép, valamint egy kettős ablak. Timisoara, Kunztelep. 25. (5864)

HASZNÁLT, nagy tetőcserép, majdnem új, üvegezett keresztajtó, 1-szárnyas, korszerű sperlmez ajtó és divatos 2-szárnyú, valamint 3-szárnyú ablak eladó. Cím: Timisoara, Ronat, Ciocarliei-u. 9-19. (5865)

ELADÓ zongora, rövid, keresztthuros, külföldi gyártmány, angol szerkezeti, kifogástalan állapotban lévő. Timisoara III., Timotei Cipariu-u. 8, 2. ajtó. (5867)

MINDENELAJÁRÓ lakást keres. Timisoara III., Porumbescu-u. 99. Érdeklődni d. u. 4-től. (5868)

MINDENES szakácsnőt felfogadunk augusztus 1-re. Timisoara III., Carol-körút 3, ár. Domide. (5821)

KÖNNYŰ házi varró munkát kiadunk. Cím: INCA, Timisoara V., Balta verde, Branuti-u. 1. (5832)

Timisoarai élművészeti CORSO-MOZI előadások 3, 5, 7, 9-kor TELEFON: 38-95

Zene, ének, határság, kacagás: Este kerthelyiség: A Z ELSŐ LÉGYOTT... Maria Denis, Vittorio de Sica, Umberto Melnatti esodás játéka.

ELVESZETT egy piros gyermekszandál Timisoaran, a Doja- és Fröbl-utca közötti utszakaszon. Megtalálóját szíveskedjék jutalomért átadni Magernál, IV., Fröbl-utca 40 szám alatt. (5831)

FÉKETE férfiöltöny, vadonatúj, magas termetre való, eladó. Timisoara IV., Preyer-u. 5, Lem. 10. (5833)

3 DEAK teljes ellátást kaphat Timisoaran. III., Memorandului-u. 14 szám alatt. (5834)

KERÉKPÁR-GUMI és férfikerékpár eladó, esetleg átcserelek női kerékpárra. Timisoara III., Romulus-u. 36. (5835)

SZÖVŐMESTERT, aki Schaft-gépeken tud dolgozni, felfogadunk. Cím: Klein-féle mechanikai szövőde, Periam. (5837)

MŰVELT gyermekkissasszonyt, aki jól beszél németül, felfogadok. Timisoara, Carol-körút 55. 6. ajtó. (5770)

SŐTETKÉK gyermekkocsit eladó. Timisoara, II., Zürich-u. 26. (5851)

HAZMESTERPÁRT felfogadnak. Timisoara I., 10 Mai-utca 1. (5828)

FAVAGÓ-MOTOR, 6-8-as, üzemelő, jó állapotú, eladó. Timisoara III., Mitropolitul Metianu-u. 1. (5845)

FRANCIA szabászatot a legújabb módszer szerint, a legrövidebb időn belül tanítok. Érdeklődjék Bergmann szabónál. Timisoara IV., Bratianu-u., 31. (5855)

FŐZNI TUDÓ mindenest, vagy bejárónót, rendben lévő iratokkal, azonnal felfogadunk. Timisoara III., Odobescu-u. 6, 2. ajtó. (5847)

ELADÓ vörös róka (ritka szép példány), csipke-terítő, tiszta DMC, valamint finom rece-függönyök (filé stílus). Timisoara, IV., Bratianu-u. 37, I. em. 12. Megtekinthető 2-4 óra között. (5847)

KOMBINÁLT szobák, hálószobák, rekaméik, iróasztalok, olcsón eladó. Cím: Ungor asztalos, Timisoara, III., Popa Anca-u., 4. A Crucii-térnél. (5849)

URANIA filmszínház Arad Kellemes hűvös terem. Tel.: 12-32

Ma bemutat. Aifida Vaill rivalisának. Vera Bergmann nak és Vittorio de Sica-nak vigjátéka Magaviseletből elégtelen egy „makrancos” urleány humoros kalandjai. Rendezte: Vittorio de Sica. ONC híradó.

MINDENES bejárónót, csakis iratokkal rendelkezőt, keresünk félnapra. Timisoara I., Lonovici-u. 1, II. em., 6. (5817)

JOBB családból való leány, aki a három nyelvet kifogástalanul beszéli, elmenne gyermek mellé. Cím a timisoarai kiadóhivatalban. (5818)

3 PÁR, női, 36 1/2-37-es cipő, 4 pár magas-szárú. 21, 22, 23, 24-es gyermekcipő. 1 használt tavaszkabát, fűző, férfi részére való panamakalap, női ruha, kombiné. eladó. Timisoara I., Lloyd-palota, II. em., 13. ajtó. (5820)

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba magánházban, azonnalra kiadó. Cím: Timisoara III., Eneas-u. 78. (5846)

ELADÓK papírszakok (Embalaje). Közlelbi felvilágosítást Huber & Co.-nál nyújtanak. Timisoara, III., Treboniu Laureanu-utca 1. (5850)

RENDSZERETŐ szorgalmas, főzni tudó mindenest keresek augusztus 1-re vagy 15-re. Jelentkeztek: Timisoara IV., General Dragalina-tér 9 alatt, Casa de textile. (5758)

FORUM-MOZI, ARAD 1 évbeszélő 2-10 előadások 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma. Hatalmas kiállítás, kitűnő szereposztású nagyszerű történelmi film a Med ciek korából 73. sz. híradó.

GIULIANO DE MEDICI Osvaldo Valenti, Conchita Montenegro, Juan de Landa

ÜZLETSZERZŐT, keresztényt, komolyat, a kereskedelmi és ipari téren jó összeköttetésekkel bíró, eredményes működést felmutatni tudót keresek. Ajánlatokat „Üzletszerző” jellegre a timisoarai kiadóhivatalba kérnek. (5819)

PERZSASZŐNYEG, 2x3 méretű, majdnem új, gyönyörű darab, eladó. Cím a timisoarai kiadóhivatalban. (5822)

LEÁNYOKAT felfogadnak könnyű munkára. Cím: Globus-kötőde, Timisoara, Tudor Vladimirescu-sor 45. (5823)

KÉT egymásba nyíló, szépen butorozott szoba, két tisztviselőnek vagy más foglalkozásbeli, de csakis komoly férfi részére kiadó. Cím a timisoarai kiadóhivatalban. (5824)

FABÓL VALÓ SZIN, 30 méter hosszú, 8 méter széles, kolcsón eladó. Érdeklődni: Timisoara I., Aradului-ut 10 sz. alatt. (5825)

JÓL FŐZŐ mindenest szakácsnőt felfogadok. Timisoara III., Metianu-u. 6, a házmester-nél. (5719)

KÖNYHABERENDEZÉS, vajszerű, kemény, jól készült, eladó. Timisoara IV., Preyer-u. 19. (5830)

SZÉP hentesüzlet, két márvány-elarusítóasztal (pult), egy 3-ajtós jégselekrény eladó. Cím: Török, Timisoara, II., Dorobantilor-u. 19. (5857)

ELADÓ 28 HP Deutz-Diesel-féle, keveset használt traktor és 10/20 HP International traktor. Cím: Merkovics Géza, Timisoara, IV., Fröbl-u., 46. (5880)

IDŐSEBB bejárónót keresek reggel 7-11 óráig. Jelentkezés reggel 8 órakor Schulhoffnál, Timisoara, II., Daclor-u. 10, II. em., 12. (5854)

KIADÓ egy raktár, savanyukáposzta konzerválásra, hordókkal, teljes leltárral. Timisoara, IV., Popovici Barcianu-u., 54. sz. (5853)

LAKÁST adok jólelkű asszonynak, aki beteg ellátását és a háztartás vezetését vállalja. Cím a timisoarai kiadóhivatalban. (5859)

PÉNZBESZEDŐT vagy más alkalmazást keres félnapra kereskedelmi gyakorlattal bíró, biztosítékkal rendelkező egyén. Ajánlatokat „Érettségizett” jellegre a timisoarai kiadóhivatalba kér. (5842)

TELJES hálószoba, matraccal eladó. Timisoara, II., Titu Maiorescu-u. 3, 4. ajtó. (5874)

JOGVÉGEZETT főtisztviselő, önálló könyvelő, román, magyar, német és szláv nyelvtudással bíró, állást változtatna. Ajánlatokat „Megbízható 1” jellegre a timisoarai kiadóhivatalba kér. (4256)

JÓL főző mindenest azonnal felfogadunk. Cím: Iancu-féle szabóság, Timisoara. I., a városháza épületében. (5862)

FIATAL kisleányt vagy bejárónót felfogad kis, keresztény, szerény család azonnalra, vagy augusztus 1-re. Cím: Timisoara. I., Olimp-u. 13, 2. ajtó. (5301)

Azonnal szállítható parketta prima tölgy és bükk minden mennyiségben teljesen száraz Krauser S. A. R. Fabrica de Parchete si ind. de Lemn Timisoara IV., Str. Mircea-Voda 1.

VASGYALUGÉP (Scheping), valamint nagy, kézi golyós-prés eladó. Cím: Holzer János, Lipova, Victoria-u. 36. Levelekre nem válaszol. (4253)

1-AJTÓS jégselekrény, önfűtő fűrdőkád, 200 kg-os mérleg, kifogástalan állapotban eladó. Timisoara, IV., Fröbl-u. 36, II. em. 25.

HIS MASTER'S VOICE patefon, jó állapotban lévő, eladó. Érdeklődni: Timisoara, IV., Tudor Vladimirescu-sor, 22., II. em., 14. (5860)

ELADÓ üzleti jégselekrény, 110 Voltos szelölőztető, 6 darab pallódieszka, 2 1/4 méteres, valamint raktári tolokoeci. Cím: Stern, Timisoara III., Timotei Cipariu-u. 11. (5843)

HÁZVEZETŐNÖT, szakácsnőt és takarító-asszonyt felfogadunk. Timisoara I., Venetia-utca 6. (5829)

KÉT hentesegédet azonnal felfogadunk. Cím: Stam, Timisoara IV., General Dragalina-tér 15. (5841)

LIBAZSIR eladó, ugyanott ebédkoszt, háziasan, jól készítve, libazsirrral főzött, kapható, Stern, Timisoara III., T. Cipariu-u. 11. (5844)

FIATAL takarítóleányt felfogad Angelgyógyásztár, Arad. (1250)

AUTÓVEZETŐ (soffőr) állást keres. Popovici Vasile, Lipova, Dr. Ioan Suciu-utca 2. (1251)

IRÓASZTAL, bükk, eladó. Megtekinthető Zsadányinál, szivességből, Arad, Sarmiseghetuza-utca 24. (1252)

RENDSZERETŐ mindnest lánnyal, jó fizetéssel, elsejére felfogadok. Arad, Oituz-utca 45. (1253)

ELVESZETT a piacon kicsi, barna pénz-tárcsa irapokkal és bélyeggel. Megtalálóját adja át Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (1254)

ELADÓ 7 darab teljesen új, 100x212 cm. méretű, 4-szárnyas, befelénylő ablak vasalva. Megtekinthető és az ára miatt érdeklődjék Arad, V. Alexandri-utca 6 szám. második emelet, 9. ajtó alatt, délután 2-5 között. (1251)

ETIJKAI román, vasuti tisztviselő, vállalja mindenféle ügy elintézését az egész országban, nagybőv cégeknél mint utazó állást keres. Cím Reclama-nál, Arad, Eminescu-u. 4. (1235)

ELADÓ régi, erős, világos háló, ágybetétek, álló tütkör, dunna-párna, fürdőkád, egyéb holmik. Arad, Elena Doamna tér 13. Megtekinthető reggel 8-10-ig este 6-tól. (1262)

GÉPELNI TUDÓ munkásleányokat alkalmazok. Nagy Singer-varrógép eladó. Dan-ciu Arad, Mimervei-utca 15. (1204)

Ma. 7 év szerencse Az idény legjobb komikusával Hans Moser, Theo Lingennel. Előadások 3, 5, 7 és 9-kor a kerben, vasárnap 11-20 matiné 30 lejes egységes helyárakkal.